

Fristselse til Anklage imod en blot gjenstridig eller ubehagelig Minister, at Folkethinget ved at sætte ham under Aftale fik ham suspenderet fra hans Stilling og i nogen Tid blev fri for at have ham til Medarbejder.

Seg skal derefter omtale det 3die Kapitel, hvori der handles om Erstatning. Hvad da først angaar det Tilfælde, at en Minister anses for at være skyldig i en Forseelse, der er strafbar efter denne Lov eller efter almindelig borgerlig Straffelov, da vil han i dette Tilfælde kunne idømmes Skadeserstatning. Dette følger af de almindelige Stadeserstatningsgrundsetninger i den danske Lovgivning, og dette er ogsaa anerkjendt i Straffeloven. Han vil kunne tilpligtes at betale Erstatning for tilspøiet Skade, ikke alene til Staten men ogsaa til Private, til Stiftelser eller Indretninger, som han virkelig har gjort Skade. At Stadeserstatning ligger i dette Forhold, ser man ogsaa af Rigsretsloven, hvori det er tilladt Rigsretten at idømme Minstre Stadeserstatning for Handlinger, der omhandles i Anklagen. — I § 20 omhandles den Stadeserstatning, som kan paalyde en Minister, uden at han er strafskyldig. Et saadant Forhold vil kun falde ind under denne Lov, naar Sagen vedkommer Statskassen; dersom en privat eller en juridisk Person mener at have et Erstatningskrav paa Ministeren, maa han sagsøge denne som Privatmand. Her i denne Paragraf have vi sat Myndighedsovertrædelser lige med Forsømmelser som forpligtende til Erstatning. Herhen hører t. Ex, at en Minister ved Lov har faaet Bemyndigelse til at afflutte en vis Kontrakt, men giver Kontrakten et ganske andet Omfang og en ganske anden Karakter, end der ligger i den Bemyndigelse, han har faaet. Forslagsstillerne mene da, at han bør tilpligtes at give Erstatning. — Derefter kommer § 21, som vistnok har megen praktisk Betydning, idet den angaar Anvendelsen af ubestemte Udgifter. Naar det paalægges en Minister at tilbagebetale den Pengesum, som han har taget af Statskassen og anvendt uden Rigsdagens Bevilling, er dette for det Første ikke nogen Straf, som man paalægger ham, og for det Andet kan det jo være, at han slet ikke har tilspøiet Statskassen nogen Skade ved at bruge Statens Penge. Erstatningsansvaret bør formentlig udledes af en anden Aarsag end Stadetilspøielse, og det bliver da den, at Ministeren har en Forpligtelse til at genoprette den Retstilstand, som han har forstyrret ved en retsstridig Handling. Det, at han tager Penge af Statskassen, uden at have Bevilling dertil, maa anses for at være en retsstridig Handling, og det er den ved denne Handling forstyrrede Tilstand, som skal genoprettes derved, at han bringer Pengene tilbage til Statskassen. Lad os som Exempel tage et Tilfælde, hvori der ikke er tilspøiet Skade,

men hvori det med Bestemthed tør siges, at vedkommende Minister er forpligtet til at betale Pengene tilbage; et saadant Tilfælde vilde være tilfælde, dersom, t. Ex. en Minister, der havde forlangt et Postdampskib, som blev negtet af Rigsdagen — fordi Rigsdagen muligen ikke vilde have Dampskibs fart paa denne Route — alligevel anskaffede det. Det kunde godt være, at Dampskibet var kjøbt saaledes, at der slet ikke var noget Tab derved; men desuagtet kunde Staten dog ikke være forpligtet til at modtage en saadan Indretning, som Representationen havde afflaaet. Man vilde da komme til at overlade Ministeren Dampskibet og lade ham tilbagebetale Pengene til Statskassen. Paragrafen gaar saaledes ud paa, at Ministeren skal genoprette den ved hans Overtrædelse af Bevillingslovene forstyrrede Retstilstand i Staten. Om der er paaført Staten Skade ved en saadan Overtrædelse, er et Moment, som naturligvis vil blive taget i Betragtning af Folkethinget, naar der opstaar Spørgsmaal om at drage Ministeren til Ansvar; men Grundlovens Bud, at Ministrene kun kunne afholde bevilgede Udgifter, er aldeles ubetinget, og Forslagsstillerne mene derfor, at Ministrenes Ansvarlighed og Erstatningspligt, naar dette Bud overskrives, ligeledes maa være aldeles ubetinget. Derved er det ikke sagt, at enhver Talforandring skulde være af den Slags, at den nødvendigvis paadrog Anklage; tvertimod, naar Ministeren har Hjemmel i Finantsloven — enten gennem de der staaende Tal eller gennem Anmærkningerne eller andre Oplysninger, som kunne staves tilveie — vil Rigsretten have at afgjøre, at der er ikke Erstatningspligt. Det bliver efter vort Forslag ganske henlagt til Domstolenes Myndighed at afgjøre, om Udgiften har Hjemmel i Finantsloven eller ikke. I den Henseende afviger vort Forslag fra det Monradste Forslag. Vi tage Sagen ubetinget efter Grundloven, vi tro ikke, saaledes som Monrad gjorde, at der er Anledning til at skjelne mellem Ansvar og Erstatningspligt med Hensyn til de forskjellige Slags Bevillinger, og endnu mindre tro vi, at der skulde være Tilfælde, hvori Ministeriet skulde erstatte ved at betale een Gang, og andre Tilfælde, hvori det skulde erstatte ved at betale to Gange. Monrad foreslog nemlig, at Ministeret skulde betale anden Gang, naar det ikke lykkedes det at faae en Efterbevillingslov gennem Rigsdagen; men naar man opskrifter, hvad der forhandles om denne Sag her i Salen i Mødet den 12te December 1856 og i de følgende Møder, vil man, som sagt, især nu efter saa lang Tids Forløb, finde, at disse Forhandlinger vare aldeles farvede af den Rigsretsdom, som var falden 10 Maanedere iforveien. Derfor ville disse Forhandlinger fra den Tid af neppe bringe nogen Skjærv til denne Sags gode Løsning i dens Helhed. Det er formentlig en Selvfølge, at en Minister